

Forvaltningsplan for statlig sikra friluftsområder

RISØR KOMMUNE 2021 - 2026



Oversiktskart, statlig sikra friluftslivsområder i Risør kommune

FORVALTNINGSPLAN FOR FØLGENDE FRILUFTSLIVSOMRÅDER:

- Store Vardøya, Breibukt
- Risøya
- Brennholmen, Olavsholmen, Skibholmen m.fl.
- Finnøya
- Urheia
- Mindalen
- Linpon
- Randvik
- Saltbuholmen
- Stangholmen
- Karolina (egen forvaltningsplan vedtatt, tatt inn i 2021)

Fakta om kommunen pr 01.01.2020

Antall innbyggere	Ant innbyggere per km2	Antall statlig sikra friluftslivsområder	Andre friluftslivs-områder (antall)
6871	35	21	6

DEL 1:

Forvaltningsplan for statlig sikra friluftslivsområder Risør for 2021-2026

Denne forvaltningsplanen inneholder en beskrivelse og status for mange av de statlig sikrede friluftsområdene i Risør kommune, samt oppdatert tiltaksliste for de neste fem årene. Planen ble opprinnelig utarbeidet i 2013, men er nå gjennomgått og oppdatert. Den godkjente forvaltningsplanen for Karolina er oppdatert og lagt til planen.

Siden 2013 har det vært satt ut beitedyr (villsau) på mange av øyene i skjærgården. Dette har konsekvenser for landskap og vegetasjon. Det har i tillegg vært gjennomført skjøtsel av kystlynghei (brenning av lyng) på flere holmer. På jordene på Vestre Randvik og i Breibukt (Store Vardøya) er det definert naturtype slåttemark og det er laget en egen skjøtelsesplan som Statsforvalteren håndterer i samarbeid med Risør kommune.

De statlig sikrede friluftsområdene er viktige for Risør kommunes attraktivitet, både som bo- og besøkskommune. Vi ser at det er høy bruksfrekvens på mange av områdene, og det er svært positivt for livskvalitet og folkehelse. De siste årene har det blitt mer camping/teltovernatting.

I denne planen er det for hvert statlig sikra område laget en beskrivelse i henhold til malen fra Miljødirektoratet. Det er også tegnet kart og laget en tabell med nødvendige og prioriterte tiltak. Fram mot 2026 ønsker vi å fortsette tilrettelegging og skjøtsel av områdene, slik at vi kan gi enda flere mennesker gode opplevelser, samtidig som vi ivaretar naturmangfoldet. Vi har prioritert de mest populære områdene.

Kartene er utarbeidet i samarbeid med Agder fylkeskommune.

Etter en høringsrunde hos Agder fylkeskommunen vinteren 2021 har kulturminnevernavdelingen kommet med en vurdering av samtlige tiltak. Vurderingen er lagt inn i beskrivelsen av tiltakene, og må hensyntas ved detaljplanlegging og gjennomføring.

Felles tegnforklaring til kartene for friluftsområdene:

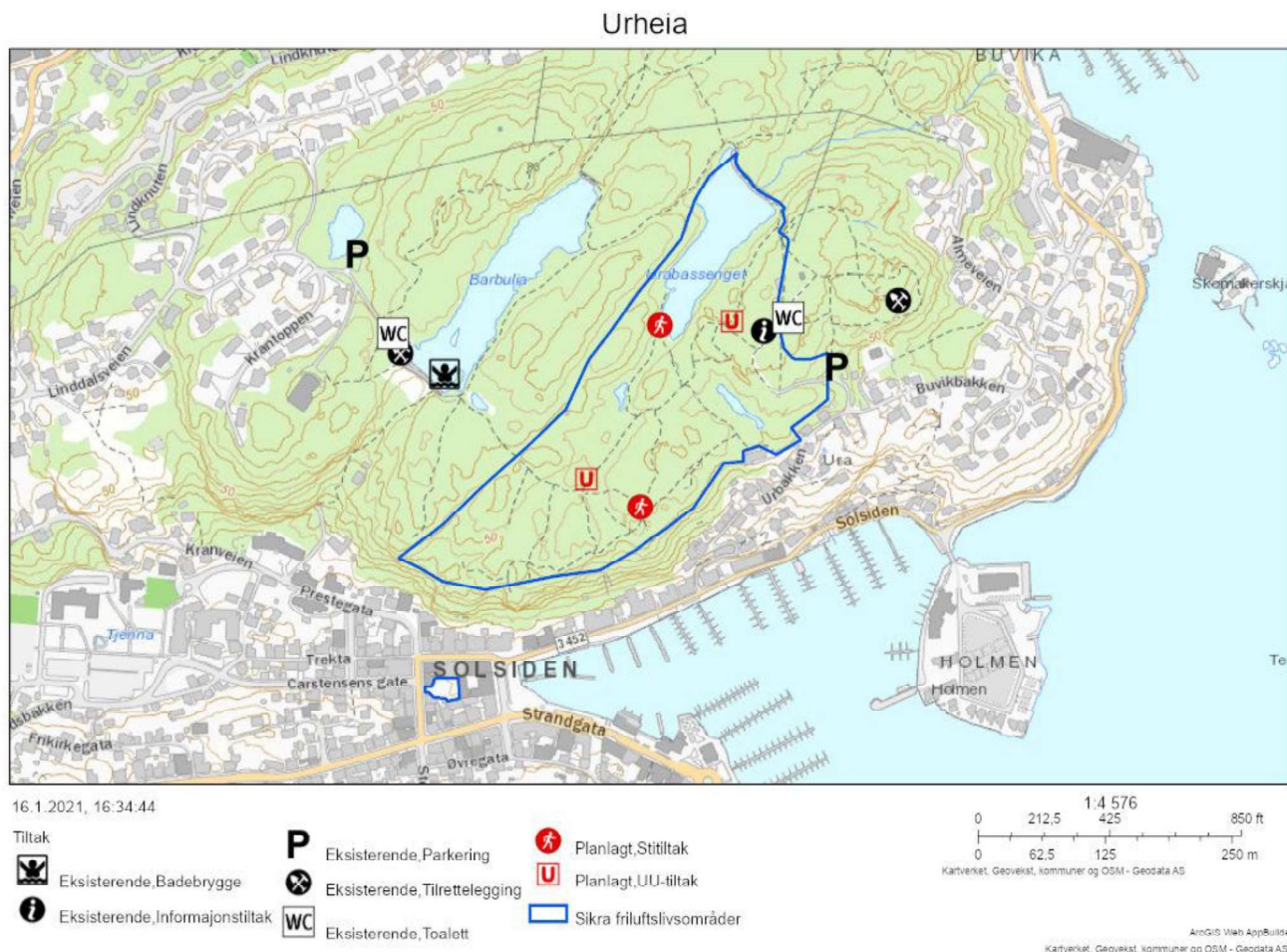
Tegnforklaring	
	Planlagt beiting
	Slambehandling
	Obs!
	Digital infotavle
	Eksisterende utsiktspunkt
	Planlagt utsiktspunkt
	Planlagt opparbeiding
	Sykkelparkering
	Båtrampe
	Kulturminne
	Eksisterende badeplass
	Eksisterende toalett
	Planlagt toalett
	Tilrettelagt for bevegelseshemmede
	Planlagt tilrettelegging for bevegelseshemmede
	Eksisterende teltplass
	Planlagt teltplass
	Eksisterende avfallsdunker
	Planlagt nye avfallsdunker
	Planlagt tiltak sti
	Rydding av vegetasjon
	Eksisterende parkeringsplass
	Planlagt parkeringsplass
	Eksisterende lekeplass
	Eksisterende kiosk
	Eksisterende informasjonsskilt
	Planlagt informasjonsskilt
	Eksisterende fortøyningsbolter
	Planlagte fortøyningsbolter
	Eksisterende grillplass
	Planlagt grillplass
	Eksisterende brygge
	Planlagt brygge
	Planlagt bro
	Eksisterende benk
	Planlagt benk
	Ball-lek
	Planlagt ball-lek
Linjetema	
	3, 2 Planlagt erosjonssikring
	2, 1 Eksisterende sti
	1, 2 Planlagt kyssti

Figur 1

DEL 2:

Forvaltningsplan

Risør kommune: Urheia



Kart nr. 6: Urheia, FS00002422 Det er noe usikkerhet rundt avgrensning av statlig sikret område i Urheia. Dette kartet er i henhold til naturbasekartet fra Miljødirektoratet. Urheia er et av de mest populære friluftsområdene i Østre Agder. Urheia fikk 2. plass over mest besøkte friluftsmål hos Friluftsrådet Sør i 2020, kun slått av Hove i Arendal. Urheia hadde 176 000 besøkende, Hove hadde 207 000.

Områdebeskrivelse/status

Gnr/Bnr	FS-nummer naturbase.no	Sikrings form	Sikret år	Areal (da)	Grunneier	Forvaltning og drift	Nærområde?
16/9, 10, 13, 968	FS00002422	☒ Erverv ☐ Avtale	1978 1977 1964 1989	248	☐ Stat ☒ Kommune/friluftsråd ☐ Privat	Risør kommune	☒ Ja ☐ Nei
Kommentarer		- Urheia er en høy, bratt ås i Risør sentrum som gir byen sitt topografiske særpreg.					

		- Urheia ligger rett opp fra Risør sentrum. Den kjente «Risørflekken» passeres på vei opp. Urheia er det mest sentrumsnære friluftslivsområdet i Risør. - Urheia er ubebygd. Det er et tidligere militæranlegg, et fort med mange rester av installasjoner fra 2. verdenskrig. Området er frigitt fra forsvaret i flere etapper. I 2012 ble det helt frigitt og tilbakelevert til Risør kommune. Forsvaret har utført rydding og sikring av området for publikums bruk. - Det er etablert en vel-forening (Urheia Velforening) som har ryddet og utbedret området. I 2020 ble det installert treningsapparater. - Det er kun deler av området som er statlig sikret ihht til kart fra Miljødirektoratet (naturbase) i 2021.
	forklaring	beskrivelse
Naturgrunnlag	<i>Kort om flora og fauna, landskap, naturtype, evt. rødlistearter etc.</i>	Landskap Urheia er en skogkledd høy ås, ca. 90 m.o.h. som Risør by ligger rundt. Det er bolig- og ervervsbebyggelse opp i liene fra sjøen, men flaten på toppen er ubebygd bortsett fra resten av kystfortanlegget. Topografisk er det bratt opp til Urheia fra alle kanter. Vegetasjonen er hovedsakelig barskog, mest furu. Artsdata <u>Barbulibassenget</u> Lokaliteten er yngleområde for småsalamander med vekting 4. I 1996 ble mer enn fem salamanderunger observert i den nesten uttørkede dammen. Lokaliteten ligger like ved en opparbeidet sti i et område som er tilrettelagt for turbruk. Lokaliteten er fra før registrert på viltkart for Risør kommune som salamanderlokalitet. Kilde – Naturbase artsdata BA00069034, Ved Barbulid basseng
Kulturminner	<i>Forholdet til Kulturminner.</i>	Urheia kystfort ble påbegynt våren 1941. Det var en av 279 andre lignende befestninger langs norskekysten som ble anlagt for å senke allierte skip. I området er det mange bunkere, løpegraver, kanonstillinger o.a. Risørflekken som er et sjømerke fra seilskutetiden, ligger like under bratthenget av Urheia. <u>Fra Agder fylkeskommune april 2021.</u> Ingen kjente fredete kulturminner, heller ikke tidligere registrert. Det er potensiale for ukjente fredete kulturminner i område. Tiltakene som er planlagt vil jf. fylkeskommunen ikke kreve undersøkelse etter kulturminneloven §9.
Bygninger	<i>Nevn evt. bygninger på området og omtal kort bruken av og ansvaret for disse</i>	Tidligere bygninger og installasjoner knyttet til kystfortet. Etter 2012 er det Risør kommune som har ansvaret for disse. Risør barneskole disponerer et bygg som de kaller «Klasserom Urheia», og som brukes i mange ulike fag og undervisningssammenhenger.
Adkomst/kommunikasjon	<i>Adkomst til området,</i>	Til fots, sykkel og bil med parkering i utkantene.

	<i>tilgjengelighet og off.komm.</i>	
Egnet bruk	<i>Vurdering av hvilke aktiviteter området egner seg for</i>	☒ Turgåing ☒ Sykling ☒ Bading ☐ Klatring ☐ Båttut fart ☐ Fiske ☒ Lek, rekreasjon ☐ Telting Kultur- og naturopplevelse i forbindelse med storslått utsikt og krigshistorien til ettertanke. Turveiene er godt egnet for trim og trening.
Eksisterende tilrettelegging	<i>Tilretteleggings-tiltak i området før planperioden inkl. tilrettelegging for funksjonshemmede</i>	Omfattende turvei-/ stisystem med tilkomst fra flere retninger. Kulturhistorisk løype laget av historielaget med fine skilt. Utsiktsplasser med benker. Tilrettelagt badeplass med sandstrand for barn ved Barbulibassenget. Skøyting om vinteren. Gapahuk og grillplass. Toalett. Treningsapparater ved Urheia øst. Noen apparater ved Barbulibassenget og Finnes Park. Sykkelanlegg (pump-track) ved Barbulibassenget.
Annet	<i>Andre relevante forhold</i>	Bruksfrekvensen er svært høy. Urheia fikk 2. plass over mest besøkte friluftsmål hos Friluftsrådet Sør i 2020, kun slått av Hove i Arendal. Urheia hadde 176 000 besøkende, Hove hadde 207 000.

2. Behov for tiltak i planperioden

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Utføres av/ Ansvar	Gjennom- føres år	Kostnad
20	Tilrettelegging for universell utforming	Utbedre stier, lette atkomst for funksjonshemmede og barnevogner.	Risør kommune i samarbeid med Urheia Velforening.	2021	50.000
21	Tilrettelegging stier	Rydding og sammenlenking av tidligere stier, spesielt ved utsiktspunkt.	Risør kommune i samarbeid med Urheia Velforening.	2022	30.000
	Total kostnad				80.000

Tiltak som kan gjøre det enda mer attraktivt å bruke området

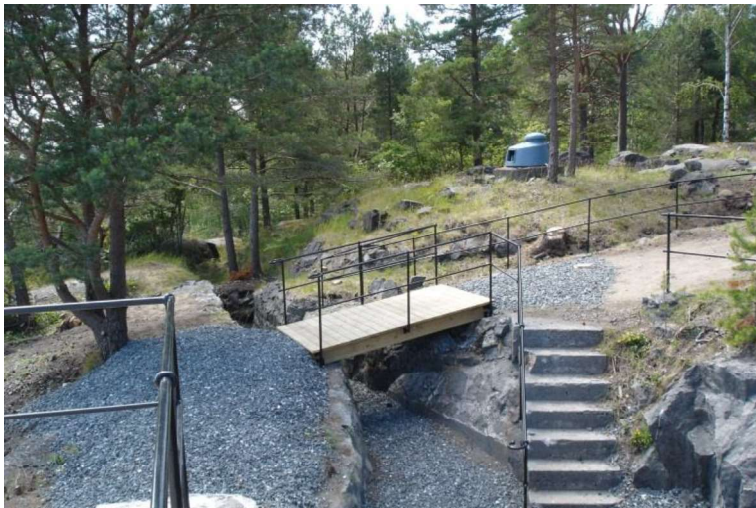
(tiltak ut over ovennevnte/ tiltak på lang sikt): Skilt, informasjonstavler. Utsiktspunkt. Utvidelse av stier mot nordøst.

Fotografier

Urheia



Figur: 21. Bunker fra 2. verdenskrig på Urheia. Herfra er det flott utsikt over store deler av Risørskjærgården. Urheia ble frigitt fra Forsvaret og overlevert til Risør kommune, ryddet og sikret sommeren 2012. Det er satt ut benker på platået, men de er ikke med på bildet. Foto: Karin Guttormsen



Figur: 22. Overganger med bruer og rekkverk over løpegraver o.a. er fint tilrettelagt og sikret. Det gjør området og installasjonene oversiktlige og lettere tilgjengelige. Foto: Karin Guttormsen



Figur 23. Tilrettelagt badeplass ved Barbulibassenget som er populær for store og små. Det er parkeringsplass like ved. Foto: Karin Guttormsen



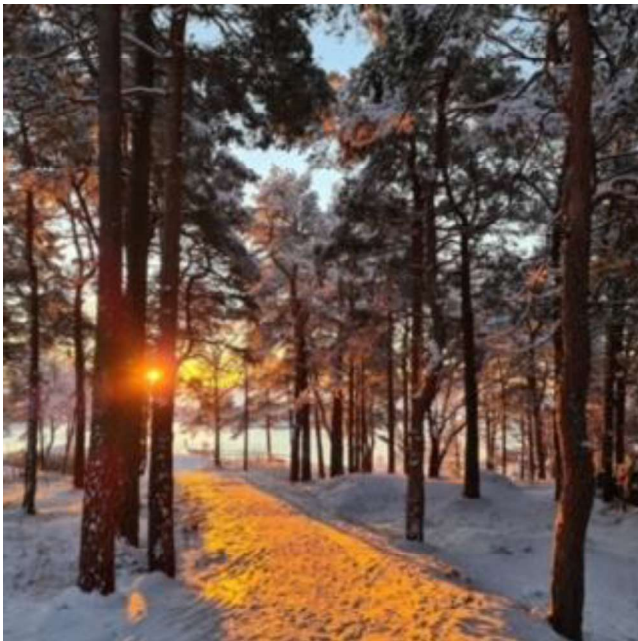
Figur: 24 og 25. Flere turveier fører opp til Urheia fra flere kanter av byen. Noen gamle veier har vært stengt for allmenheten i tiden da området var militært. men. Urheia er nå mye mer tilgjengelig for tur og trim i nærmiljøet. Foto: Karin Guttormsen



Urheia er et vakkert og mye brukt område vinterstid også. Når det er skøyteis, måkes Barbulibassenget, til glede for store og små.

Høsten 2020 ble det installert treningsapparater i Urheia, i et samarbeid mellom Kiwanis club Risør og Risør kommune.

Begge foto: David Arnesen, Det lille Hotel.



Urheia i vintersol med utsikt mot hav og holmer.. Legg merke til alle fotsporene i den ferske snøen. Foto: David Arnesen, Det lille Hotel.